vers VO OR vers

LEZING 5
55 MINUTEN

LEVITICUS

11-12

Rein en onrein voedsel en de ceremoniële reiniging na een bevalling.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/leviticus/11-12

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Ceremoniële reinheid en toegang tot de tabernakel	4 min	4
2	Overzicht van de reinheidswetten	4 min	5
3	Jezus en Paulus over rein en onrein voedsel	3 min	7
4	Hygiëne en invloeden die het hart verontreinigen	2 min	9
5	Dierennamen en de indeling naar uiterlijk	6 min	10
6	Reine landdieren: hoeven en herkauwen	5 min	13
7	Reine vissen en onreine vogels	2 min	16
8	Eetbare insecten en sprinkhanen	2 min	17
9	Reine en onreine dieren als beeld van mensen	4 min	18
10	De geestelijke betekenis van dierkenmerken	4 min	20
11	Onreinheid door aanraking van dode dieren	2 min	22
12	Onreine potten, ovens en kookgerei	2 min	24
13	Kadavers in water, zaaigoed en voedsel	2 min	25
14	Voedselwetten en Israëls heiliging	2 min	27

15	Reinigingswetten na de geboorte	2 min	28
16	Onreinheid na een zoon of dochter	4 min	29
17	Reinigingsoffers en het offer van Maria	2 min	31
18	Voortplanting en de gevolgen van de zondeval	3 min	32
	Om verder te lezen		33

1

Ceremoniële reinheid en toegang tot de tabernakel

Laten we Leviticus hoofdstuk 11 opslaan. Dit gedeelte begint in hoofdstuk 11 en loopt door tot en met hoofdstuk 15. Ik zou deze hoofdstukken heel graag allemaal samen willen behandelen. Dat is zo'n beetje een droom van me. Maar je zult misschien merken dat sommige ervan erg lang zijn. Minstens twee ervan zijn elk bijna 60 verzen lang, dus zoveel materiaal doorwerken zou echt een uitdaging zijn. Hoofdstuk 11 heeft 50 verzen. Hoofdstuk 12 is kort, maar de hoofdstukken 13 en 14 hebben elk bijna 60 verzen. Dan is er hoofdstuk 15, dat ook niet kort is; het heeft 33 verzen. Ik zou ze graag allemaal samen behandelen, omdat we ons dan zouden kunnen richten op dit onderwerp, dat te maken heeft met reinheid en onreinheid.

Reinheid en onreinheid zijn toestanden waarin mensen soms door hun eigen toedoen terechtkomen, maar soms ook buiten hun schuld. Daarom zijn het geen morele toestanden. Dat wil zeggen, het is niet zo dat iemand moreel verkeerd handelt doordat hij onrein is, of moreel goed doordat hij rein is. Het zijn ceremoniële toestanden. Het zijn rituele toestanden. Het zijn toestanden die bepalen of je de tabernakel wel of niet mag binnengaan. Leviticus is een handleiding voor aanbidding, en aanbidding houdt in dat je de tabernakel binnengaat en daar offers aan God brengt. Daarom was onreinheid iets heel belangrijks om rekening mee te houden, want er waren bepaalde omstandigheden waaronder iemand de tabernakel niet mocht binnengaan.

Er konden bepaalde verontreinigingen optreden waardoor mensen de rest van de dag onrein bleven. De meeste dingen die iemand verontreinigen, hielden iemand tot zonsondergang onrein. Maar er waren een paar dingen die iemand zeven dagen lang onrein maakten. Er waren ook dingen die iemand voor onbepaalde tijd onrein hielden, zolang een bepaalde toestand voortduurde. Denk aan melaatsheid of aan

aanhoudend bloedverlies bij een vrouw die na de bevalling misschien niet was opgehouden met bloeden, of iets dergelijks, waarbij haar toestand gewoon voortduurt. Iemand is onrein zolang die toestand voortduurt.

Er zijn drie verschillende mogelijkheden van onreinheid. De ene is iets kleins: je komt in aanraking met iets wat niet rein is, en je blijft onrein tot zonsondergang. Je wast je kleren, en vervolgens ben je tot zonsondergang onrein. Andere keren gaat het om een periode van zeven dagen, en weer andere keren om een langere periode vanwege een toestand die voortduurt.

Nogmaals, als iemand onrein is, betekent dat niet dat hij op weg is naar de hel of iets dergelijks. Het betekent niet dat hij daadwerkelijk iets moreel verkeerds heeft gedaan. Vaak was iemand volkomen onschuldig onrein. Maar als mensen verontreiniging of onreinheid opliepen en daarvan wisten, werd van hen verwacht dat ze zich een tijdlang afzonderden.

Als ze het pas later te weten kwamen, gold wat we eerder hebben gezien bij het schuldoffer en de zondoffers die eerder in Leviticus zijn beschreven. Iemand had zichzelf onrein gemaakt, maar wist dat niet. Hij had iets aangeraakt wat verontreinigt, maar besefte het niet, en had daarom nagelaten zich gedurende de vereiste tijd af te zonderen. Als hij dan later van deze overtreding hoorde, moest hij een zondoffer of een schuldoffer brengen. Dat betekende niet dat zijn onreinheid hem zondig had gemaakt. Maar hij had het ritueel rond onreinheid veronachtzaamd, namelijk die onreinheid erkennen en zich afzonderen. Die nalatigheid was de overtreding waarvoor hij een offer moest brengen.

2

Overzicht van de reinheidswetten

De indeling van deze hoofdstukken volgt telkens een vrij natuurlijke grens. Hoofdstuk 11 is een lijst van de soorten voedsel die voor de Israëlieten onrein of rein waren om te eten. God zei dat dit hen van andere volken zou afzonderen, doordat Hij hun bijzondere beperkingen voor hun voeding oplegde. Door hun voeding te beperken tot de dingen die God goedkeurde, lieten ze zien dat ze voor de Heere afgezonderd waren.

Als je God het gezag geeft om je te vertellen wat je wel en niet mag eten, geef je God zeggenschap over de meest alledaagse gebieden van je leven. Eten is het meest fundamentele wat dieren en mensen doen om in leven te blijven. Als je God dus laat bepalen wat je wel en niet zult eten, erken je Gods heerschappij over elk gebied van je leven. Doordat de Joden bepaalde soorten voedsel niet aten, verklaarden ze daarmee dat God over hun leven heerste.

Hoofdstuk 12 gaat over de toestand van een vrouw na de bevalling. Ze is een tijdlang onrein, grotendeels vanwege het bloed dat een vrouw na de bevalling nog een tijdje blijft verliezen, terwijl de inwendige organen zich van de bevalling herstellen.

De hoofdstukken 13 en 14 gaan vervolgens over melaatsen. Hoofdstuk 13 beschrijft voornamelijk hoe je melaatsheid vaststelt, zodat een man al dan niet onrein kon worden verklaard, afhankelijk van de vraag of hij werkelijk melaatsheid had. De priester trad op als functionaris voor de volksgezondheid. Hij onderzocht vermoedelijke gevallen van melaatsheid en stelde vast of het wel of geen melaatsheid was. Hoofdstuk 14 gaat voornamelijk over het ritueel dat een melaatse moest volgen als hij het geluk had niet langer melaats te zijn. Daar zullen we over praten wanneer we eraan toe zijn.

Het laatste deel van hoofdstuk 14 gaat erover dat zelfs een huis melaatsheid kan hebben. Het is duidelijk dat het woord melaatsheid wordt gebruikt voor een breed scala aan aandoeningen. Niet alleen voor wat wij de ziekte van Hansen noemen, maar ook voor andere huidaandoeningen en zelfs voor aandoeningen die op de muren van een huis of in het weefsel van een stof kunnen voorkomen. Die kunnen allemaal als een soort melaatsheid worden beschouwd, hoewel we het in sommige gevallen waarschijnlijk over schimmel of een andere aandoening hebben. Je moet niet denken dat melaatsheid hier precies zou moeten overeenkomen met een aandoening die wij tegenwoordig melaatsheid noemen. Het Hebreeuwse woord verwijst eenvoudig naar een of andere aandoening aan het oppervlak, waarbij iets niet is zoals het hoort, die besmettelijk is en waarvoor quarantaine nodig is.

Vervolgens gaat hoofdstuk 15 over onreinheid door lichamelijke afscheidingen. Bij een man zou dat een zaadlozing zijn. Een man zou niet onrein zijn tijdens seksuele omgang wanneer hij een zaadlozing had. Maar op andere momenten, misschien in zijn slaap of

onder een of andere abnormale omstandigheid, zou het afscheiden van zaad door zijn lichaam een toestand zijn die hem onrein hield totdat die genezen was, totdat het niet meer gebeurde. En bij een vrouw gaat het om inwendige bloedingen.

In zekere zin zit er een logica in de indeling van deze categorieën. Hoofdstuk 11 gaat namelijk over dingen die je lichaam binnengaan, voedsel dat je eet. Het laatste van deze hoofdstukken, hoofdstuk 15, gaat over dingen die uit het lichaam komen. Dingen die je lichaam afscheidt of die uit het lichaam voortkomen en die verontreinigen. Melaatsheid is eenvoudig een aandoening die in het lichaam aanwezig is. Je kunt dus onrein worden door iets uit je omgeving in je op te nemen, bijvoorbeeld wanneer je voedsel eet. Het kan iets zijn dat van binnenuit in je aanwezig is, zoals melaatsheid. Of het kan iets zijn dat uit je voortkomt en mogelijk anderen kan verontreinigen.

3

Jezus en Paulus over rein en onrein voedsel

Toen Jezus over verontreiniging sprak, maakte Hij heel duidelijk dat Hij het eten van onrein voedsel niet beschouwde als iets wat iemand werkelijk verontreinigt op een manier die voor God van belang is. En Paulus leek aan te geven dat alle voedingsregels die aan de Joden waren gegeven, onder het nieuwe verbond niet langer van toepassing zijn. Maar natuurlijk staan al deze ceremoniële dingen, en onreinheid is iets ceremonieels, symbool voor geestelijke dingen. Maar wat betreft de vraag of we deze regels moeten blijven naleven, en er zijn natuurlijk mensen die inderdaad proberen te betogen dat we dat moeten doen, lijkt het Nieuwe Testament zich vrij rechtstreeks over dit onderwerp uit te spreken.

In Markus hoofdstuk 7 kregen de discipelen van Jezus kritiek omdat ze met onreine handen aten. Jezus zei toen dit in vers 15 van Markus 7:

> Er is niets dat van buitenaf de mens binnengaat, dat hem kan verontreinigen; maar de dingen die van hem uitgaan, die zijn het die de mens verontreinigen.
>
> MARKUS 7:15

Ze aten geen onrein voedsel, maar voedsel met onreine handen. Onder de wet is dat natuurlijk niet waar. Onder de wet zou je onrein worden door onrein voedsel te eten. Maar Jezus zegt dat voor God uiteindelijk niet de dingen die je in je mond stopt bepalen of je onrein bent. Wat iemand onrein maakt, zijn de dingen die uit hem komen.

En Hij legt uit dat dit zo is omdat die dingen uit het hart voortkomen.

En Hij zegt in vers 18, Hij zei tegen Zijn discipelen:

> En Hij zei tegen hen: Bent ook u zo onwetend? Ziet u niet in dat alles wat van buitenaf de mens binnengaat, hem niet kan verontreinigen? Want het komt niet in zijn hart maar in zijn buik en gaat in de afzondering naar buiten. Zo wordt al het voedsel gereinigd.
>
> MARKUS 7:18-19

En er staat:

Zo wordt al het eten gereinigd, of:

Daarmee verklaarde Hij al het eten rein.

Jezus leek dus aan te geven dat er niets onreins is dat wij niet mogen eten.

In 1 Timotheus hoofdstuk 4 zei Paulus in de openingsverzen, 1 Timotheus 4:1 tot en met 5:

> Maar de Geest zegt uitdrukkelijk dat in latere tijden sommigen afvallig zullen worden van het geloof en zich zullen wenden tot misleidende geesten en leringen van demonen, door huichelarij van leugenaars, die hun eigen geweten als met een brandijzer hebben toegeschroeid. Zij verbieden te trouwen en gebieden zich te onthouden van voedsel, dat God geschapen heeft voor de gelovigen en voor hen die de waarheid hebben leren kennen, om onder dankzegging aanvaard te worden. Want alles wat God geschapen heeft, is goed en niets is verwerpelijk, wanneer het onder dankzegging aanvaard wordt. Want het wordt geheiligd door het Woord van God en door het gebed.
>
> 1 TIMOTHEÜS 4:1-5

Paulus zegt dus dat er geen voedsel is dat onrein is. Er is geen schepsel dat je niet kunt eten. En daarom zijn deze wetten over rein en onrein voedsel niet langer van toepassing.

4

Hygiëne en invloeden die het hart verontreinigen

Wat nu de andere onreine toestanden betreft, of het nu gaat om melaatsheid, lichaamsafscheidingen of het bloeden van een vrouw na de bevalling: eigenlijk kunnen we bij alle onreine toestanden een of ander verband met hygiëne zien. De Bijbel stelt dat niet centraal, die gezondheidskwestie. Mensen wisten in die tijd niets van ziektekiemen. Ze wisten niets van infecties. Ze wisten niets van dingen die microscopisch klein waren. Ze hadden geen mogelijkheid om van die dingen af te weten. Wij wel, en daarom kunnen we zien dat veel van deze regels over reinheid en

onreinheid in feite een hygiënisch doel dienen. Maar we zouden moeten zeggen dat dit slechts een bijkomstige zaak is. Hun waarde voor de Jood was symbolisch: ze beelden geestelijke dingen uit. Wat je mond binnengaat, maakt je moreel niet onrein, ook al stop je lichamelijk iets in je mond, zei Jezus. Dat komt alleen doordat het niet in je hart terechtkomt.

Hij zei:

> En Hij zei tegen hen: Bent ook u zo onwetend? Ziet u niet in dat alles wat van buitenaf de mens binnengaat, hem niet kan verontreinigen? Want het komt niet in zijn hart maar in zijn buik en gaat in de afzondering naar buiten. Zo wordt al het voedsel gereinigd.
>
> MARKUS 7:18-19

Maar er zijn dingen die je in jezelf kunt opnemen die wel je hart binnengaan. Er zijn invloeden uit de wereld die je in je kunt opnemen, als onreine dingen. Er zijn vormen van vermaak en bepaalde mensen met wie je zou kunnen omgaan die eigenlijk niet geschikt zouden zijn voor consumptie door een christen. Dan neem je geestelijke invloed uit de wereld in je op. Daarom kan het eten van onrein voedsel, hoewel het vandaag niet rechtstreeks op ons van toepassing is, toch leerzaam voor ons zijn. Er zijn dingen die bij ons binnenkomen, niet zozeer door onze mond, maar door onze oren en onze ogen en zelfs door onze verbeelding, die het hart onrein maken.

5

Dierennamen en de indeling naar uiterlijk

Laat me het hier met je hebben over het reine en onreine voedsel. Dit hoofdstuk is behoorlijk uitgebreid. Het telt bijna vijftig verzen, en ik weet niet of we alle verzen hoeven te lezen. Maar eerst gaat het over de dieren die eetbaar waren, die rein waren, die koosjer waren onder de dieren van het veld. Daarna gaat het over de schepselen die in het water leven, vervolgens over wat vogels worden genoemd, en daarna over beestjes of insecten.

We zullen hier wat problemen tegenkomen met de gebruikte terminologie, want veel mensen hebben tegen deze wetten ingebracht dat ze wetenschappelijk of zoölogisch niet nauwkeurig zijn. Er wordt bijvoorbeeld gezegd dat de klipdas, of rotsklipdas, en de haas herkauwen. Strikt genomen doen ze dat niet. In de opsomming van de vogels die niet gegeten mogen worden, staat ook een vleermuis. Een vleermuis is eigenlijk geen vogel. Een vleermuis is een zoogdier. Waar het over insecten gaat, gaat het over insecten die op alle vier lopen en vier poten hebben. Alle insecten hebben per definitie zes poten. Geen enkel insect heeft er vier. Er staan hier dus uitspraken over deze categorieën dieren die zoölogisch gezien strikt genomen niet juist zijn.

Sommigen zouden zeggen: 'Dat bewijst dat de Bijbel niet geïnspireerd is, want God zou weten dat insecten geen vier poten hebben; ze hebben zes poten.' Niet alleen zou God dat weten, mensen zouden dat ook weten. Dus of het nu geïnspireerd was of niet, je zou van niemand verwachten dat hij dacht dat insecten maar vier poten hadden. Behalve misschien van een blinde of iemand die nog nooit naar een insect had gekeken. Sommige insecten zijn zo klein dat een weinig oplettend persoon misschien niet de tijd heeft genomen om hun poten onder een microscoop te tellen. Maar er zijn genoeg insecten die groot genoeg zijn om gemakkelijk te kunnen zien dat ze geen vier poten hebben; ze hebben er zes.

In plaats van aan te nemen dat hier dus een soort fout wordt gemaakt in de zoölogische indeling, worden de dingen beschreven naar hun verschijningsvorm, zoals we dat zouden noemen. God beschrijft de dingen zoals iemand ze op het eerste gezicht zou waarnemen, omdat Hij niet verwacht dat de gemiddelde persoon op de kleinste details zal letten. De kaak van een haas beweegt bijvoorbeeld bij het kauwen op een vergelijkbare manier als die van een koe bij het herkauwen. Een haas herkauwt niet. Hij heeft geen vier magen. Het is geen herkauwer. Iedereen die ooit een haas had geslacht, zou dat weten, en mensen in de oudheid hadden dat gedaan. Ze aten konijnen. Daar hebben we geen moderne wetenschap voor nodig om ons te vertellen dat een konijn geen vier magen heeft. Er wordt dus eenvoudig beschreven hoe een konijn eruitziet. Het ziet eruit alsof het herkauwt.

Iedereen kan zien dat een vleermuis geen veren heeft. Het is geen vogel; hij heeft geen snavel. Je zou geen uitgebreide wetenschappelijke kennis nodig hebben om dat te weten. Maar hij vliegt. Wat hier wordt beschreven, is duidelijk de lijst van alle

vliegende schepselen die er smakelijk uit zouden kunnen zien. Er zijn bepaalde vliegende schepselen die niet gegeten mogen worden. De vleermuis wordt inderdaad bij het gevogelte of de vogels genoemd. Maar wij gebruiken het woord ‘vogel’ om dieren met een bepaalde reeks kenmerken in te delen, sinds de tijd van Linnaeus, naar ik meen in het begin van de negentiende eeuw. Hij is de taxonoom die de dieren in hun huidige categorieën heeft ingedeeld.

De moderne taxonomie deelt schepselen in bij de reptielen, vogels of zoogdieren op basis van een reeks kenmerken waarvan wij hebben besloten dat ze die categorie zullen definiëren. Volgens moderne definities is een vogel dus een schepsel dat veren heeft en eieren legt. Een vleermuis zou daar niet onder vallen. Maar als mensen in de oudheid het woord ‘vogel’ liever gebruikten voor alles wat vliegt, wie kan dan zeggen dat ze die term niet mogen gebruiken? Ze hoefden zich niet te houden aan de moderne taxonomische benamingen.

Evenzo zei Jezus dat Jona door een walvis was opgeslokt, en het boek Jona zegt dat het een grote vis was. [Vertalersnoot: De spreker volgt hier een Engelse vertaling die in Mattheüs 12:40 ‘walvis’ heeft; de HSV heeft daar ‘grote vis’.] Mensen zeggen: ‘Walvissen zijn geen vissen, dus dit klopt niet.’ Ze denken dat de Bijbelschrijvers meenden dat een walvis een vis was. Nou, misschien was het volgens hun manier om vissen in te delen wel een vis. Wij noemen het een zoogdier, omdat wij een aparte klasse maken van dieren die haar hebben en hun jongen met melk voeden, enzovoort. Maar als mensen in de oudheid willen zeggen: alles wat in de zee leeft, noemen we een vis, wie houdt hen dan tegen? Waarom zouden ze dat niet mogen doen als ze dat wilden? Dan die kwestie van de insecten die vier poten hebben of op alle vier lopen. Het is echt verrassend om die uitdrukking hier aan te treffen. Maar ik denk dat op alle vier lopen eenvoudig verwijst naar niet rechtop lopen, maar op je buik, zoals dieren op alle vier lopen. Je hoeft geen wetenschapper te zijn om te zien dat insecten meer dan vier poten hebben. Die hebben ze ook. Dus moet ik wel zeggen dat deze opsomming bedoeld is om dingen te beschrijven zoals ze er op het eerste gezicht uitzien. Niet zoals iemand zou weten dat ze zijn als hij het dier van dichtbij bekeek.

Het zou beslist een vergissing zijn om te denken dat mensen in de oudheid nog nooit dieren van dichtbij hadden bekeken. Natuurlijk wisten ze die dingen, net als God. Ik denk dat het oneerlijk is om te suggereren dat ze hier een soort voorwetenschappelijke

fout maken. Je hebt geen vergevorderde wetenschappelijke kennis nodig om te herkennen dat deze dingen strikt genomen niet kloppen. Maar de mensen in de oudheid waren niet zo geïnteresseerd in nauwkeurigheid op dat vlak als wij. Wij leven in een wetenschappelijk tijdperk. Technische zaken zijn belangrijk voor ons, voor hen niet zozeer.

6

Reine landdieren: hoeven en herkauwen

Nu staat er:

> De HEERE sprak tot Mozes en tot Aäron en zei tegen hen: Spreek tot de Israëlieten: Dit zijn de dieren die u eten mag van alle dieren die op de aarde zijn.
>
> LEVITICUS 11:1-2

Dit is de basisregel in vers 3:

> Alle dieren met gespleten hoeven, waarvan de hoef in tweeën gespleten is en die bovendien bij de dieren horen die herkauwen, die mag u eten.
>
> LEVITICUS 11:3

Herkauwen betekent dat het voedsel opnieuw gekauwd wordt. Een bepaalde klasse dieren herkauwt. Dat betekent dat ze meerdere magen hebben. Ze kauwen een tijdje op hun voedsel, slikken het door naar een van hun magen, brengen het vervolgens weer terug in hun mondholte en kauwen er nog wat op. Ze slikken het opnieuw door, en soms brengen ze het voedsel meerdere keren omhoog en kauwen het opnieuw. Daardoor halen ze natuurlijk meer voedingsstoffen uit het voedsel dan wij zouden doen. Wij kauwen het maar één keer en sturen het naar beneden. Het gaat verder door ons spijsverteringskanaal. Ik weet zeker dat wat wij uitscheiden nog heel wat mogelijke voedingsstoffen bevat. Maar een herkauwer laat het pas gaan als hij alles eruit heeft gehaald wat eruit te halen valt.

Het is eigenlijk iets verbazingwekkends als je erover nadenkt. Neem bijvoorbeeld een koe. Een koe is een van onze belangrijkste eiwitbronnen: haar vlees, haar melk. We krijgen er veel eiwitten van. Waar haalt de koe haar eiwitten vandaan? Nadat ze als kalf gespeend is en geen melk meer drinkt, haalt ze haar eiwitten uit het gras. Daar moet ze die vandaan halen, tenzij ze met maïs wordt gevoerd. Maar het vee in de oudheid werd niet met maïs gevoerd. Het at gras. En toch, waar haalde hun lichaam de eiwitten vandaan? Hun lichaam maakte die eiwitten natuurlijk. Wij krijgen onze eiwitten door hun vlees te eten. Ze moeten veel meer voedingsstoffen uit dat gras halen dan jij en ik zouden doen. Want als ik gras at, zou ik daar niet veel eiwitten uit halen. Ik denk niet dat mijn lichaam er veel eiwitten van zou maken.

Deze dieren die opnieuw kauwen en opnieuw slikken en het voedsel weer omhoogbrengen, zijn natuurlijk herkauwers. Ze vormen een aparte klasse dieren, en uiteraard is geen van hen een vleeseter. Het zijn allemaal planteneters. Geen enkel vleesetend dier was rein. Een dier moest, ook als het een planteneter was, aan deze twee voorwaarden voldoen. Het moest gespleten hoeven hebben, zoals koeien en geiten en schapen die hebben, en herten, bepaalde soorten wild. Bergschapen en herten en antilopen enzovoort hebben gespleten hoeven. Die zouden dus toegestaan zijn als ze ook herkauwers zijn. Volgens mij zijn alle dieren die ik zojuist noemde herkauwers. Volgens mij zijn herten herkauwers, als ik me niet vergis. Ik ben er niet zo vertrouwd mee; ik heb er nog nooit een ontleed.

Maar hoe dan ook, elk dier dat gespleten hoeven had en herkauwde, was rein. Een dier dat niet beide kenmerken had, was dat niet. Er worden een paar voorbeelden gegeven van dieren die ze niet mogen eten. Vers 4 noemt de kameel, vers 5 de klipdas en vers 6 de haas, want er staat:

> Maar van de dieren die alleen herkauwen of alleen gespleten hoeven hebben, mag u de volgende niet eten: de kameel, want die herkauwt wel, maar heeft geen gespleten hoeven; die is voor u onrein; de klipdas, want die herkauwt wel, maar heeft geen gespleten hoeven; die is voor u onrein; de haas, want die herkauwt wel, maar heeft geen gespleten hoeven; die is voor u onrein;
>
> LEVITICUS 11:4-6

Zoals ik al zei, herkauwen de klipdas en de haas natuurlijk niet letterlijk. Maar de beweging van hun mond wanneer ze kauwen, lijkt op die van een dier dat wel herkauwt. Omdat de gemiddelde Jood dus alleen al door ernaar te kijken zou kunnen zeggen: ‘O, daar is een dier dat herkauwt’, zegt God: ‘Nou, het lijkt misschien alsof ze dat doen, maar ze hebben geen gespleten hoeven. Daaraan zou je het dus meteen moeten zien. Het zijn geen reine dieren. Die mag je niet eten.’

Dan noemt Hij in vers 7 het zwijn, het varken. Dat heeft wel gespleten hoeven, maar het herkauwt niet. Het varken heeft gewoon het spijsverteringskanaal van een vleeseter, hoewel het gespleten hoeven heeft. Ze moeten dus beide kenmerken hebben. Als een van die kenmerken ontbreekt, zijn ze onrein. Er staat over die dieren dat je ze niet mag eten. In vers 8 staat:

> Van hun vlees mag u niet eten en hun kadavers niet aanraken; ze zijn voor u onrein.
>
> LEVITICUS 11:8

7

Reine vissen en onreine vogels

Dan gaat het verder over de dieren die in het water leven. Ook voor hen gelden twee vereisten. Ze moeten vinnen en schubben hebben. In vers 9 staat:

> Dit mag u eten van al wat in het water leeft: alles wat in het water, in de zeeën en in de beken vinnen en schubben heeft, dat mag u eten,
>
> LEVITICUS 11:9

Alles in het water wat geen vinnen of schubben heeft, is een gruwel, staat er in de verzen 10 en 11.

Dan komen de vogels aan de beurt, zoals ze hier worden genoemd. Met vogels bedoelen we de categorie dieren die vliegen, afgezien van vliegende insecten. In plaats van te zeggen wat een vogel rein maakt, worden de vogels opgesomd die niet rein zijn. Bij de landdieren en de vissen wordt ons verteld welke categorie dieren rein is. Bij de vogels wordt ons verteld welke niet rein zijn. Dat komt doordat de meeste vogels rein zijn. Blijkbaar zijn er meer vogelsoorten die koosjer zijn om te eten dan soorten die dat niet zijn.

Er worden heel wat vogels opgesomd, en dan wordt de vleermuis eraan toegevoegd. Wat deze vogels gemeen hebben, is dat het vleesetende vogels zijn. Veel vogels, zoals kippen enzovoort, eten graan en dergelijke. Natuurlijk eten ze ook insecten als ze die te pakken kunnen krijgen, maar ze zijn niet onrein, omdat ze niet van dood vlees leven.

De dieren die onrein worden genoemd, staan opgesomd in de verzen 13 tot en met 19. Daaronder vallen de buizerd, de gier, de wouw, de valk, de raaf, de struisvogel, verschillende soorten uilen en haviken, en dan de vleermuis aan het einde van vers 19. Nogmaals, de vleermuis is geen vogel, maar het is een onrein vliegend dier. Daarom staat hij tussen die andere vliegende dieren die onrein zijn.

8

Eetbare insecten en sprinkhanen

Dan gaat het in de verzen 20 tot en met 23 verder over de insecten. Daar staat:

> Alle gevleugelde insecten die op vier poten gaan, zijn voor u iets afschuwelijks. Maar deze mag u wel eten van alle gevleugelde insecten die op vier poten gaan en die naast hun poten een stel springpoten hebben om daarmee over de grond te springen. Daarvan mag u de volgende eten: elke soort veldsprinkhaan, elke soort sabelsprinkhaan, elke soort krekel en elke soort doornsprinkhaan.
>
> LEVITICUS 11:20-22

Iedereen kan zich de achterpoten van een sprinkhaan, een krekel of een treksprinkhaan voorstellen. Daar zitten gewrichten in. De poot steekt omhoog tot boven het lichaam en gaat dan weer naar beneden. De meeste insecten hebben dat kenmerk niet. Door die poten met gewrichten kan het dier natuurlijk springen. Een springend insect was een rein dier. De andere waren dat niet.

Treksprinkhanen vormen trouwens al heel lang een vast bestanddeel van het voedsel van mensen in het Midden-Oosten en van sommige Afrikaanse volken. Hun gewicht bestaat voor ongeveer vijftig procent uit eiwit en voor ongeveer twintig procent uit vet, en ze bevatten behoorlijk wat calorieën. Soms stampte je ze fijn, plette je ze, kookte je ze, bakte je ze en at je ze op. Ze zijn een goede eiwitbron. Omdat treksprinkhanen uitsluitend van plantaardig voedsel leven, bestaan hun lichamen eenvoudigweg uit hergebruikte planten.

Veel insecten eten rottend vlees, afval enzovoort. Insecten zijn voor een groot deel toegerust om ontbindende kadavers en dergelijke, en afval, af te breken. Maar de springende insecten behoren doorgaans allemaal tot het soort dat alleen groenvoer eet. Daarom waren ze rein en mocht je ze eten.

9

Reine en onreine dieren als beeld van mensen

Wat is de betekenis van deze specifieke aanduidingen? Een deel ervan ontgaat ons misschien en we kunnen er misschien alleen maar naar gissen. Maar één ding moeten we wel opmerken: de reinheid en onreinheid van dieren is een type en een schaduw van de reinheid en onreinheid van mensen. Dat wil zeggen, van hun aanvaardbaarheid en onaanvaardbaarheid.

Toen Mozes bij de brandende braamstruik was en God hem zei dat hij voor de farao moest gaan spreken, zei hij:

> Hoe zou de farao naar mij luisteren? Ik heb immers onbesneden lippen.
>
> EXODUS 6:11

Onbesneden zou natuurlijk onrein betekenen. Het idee is: ‘Ik ben voor de farao niet aanvaardbaar.’ Reinheid en onreinheid staan hier symbool voor wat voor God aanvaardbaar of niet aanvaardbaar is.

Er zijn wetten waarin het Nieuwe Testament dit idee lijkt te herkennen. De wet in Deuteronomium zegt bijvoorbeeld:

> U mag niet ploegen met een rund en een ezel tegelijk.
>
> DEUTERONOMIUM 22:10

Een os is een rein dier en een ezel is een onrein dier. Volgens Deuteronomium mag je ze niet samen onder één juk gebruiken om een ploeg te trekken.

In 2 Korinthe hoofdstuk 6 lijkt Paulus die wet in gedachten te hebben wanneer hij in 2 Korinthe 6:14 zegt:

> Vorm geen ongelijk span met ongelovigen, want wat heeft gerechtigheid gemeenschappelijk met wetteloosheid, en welke gemeenschap is er tussen licht en duisternis? En welke overeenstemming is er tussen Christus en Belial? Of wat deelt een gelovige met een ongelovige? Of welk verband is er tussen de tempel van God en de afgoden? Want u bent de tempel van de levende God, zoals God gezegd heeft: Ik zal in hun midden wonen en onder hen wandelen, en Ik zal hun God zijn en zij zullen Mijn volk zijn.
>
> 2 KORINTHE 6:14-16

Hij zegt: ‘Waarom zou je met een ongelovige onder één juk willen staan? Jij bent rein, jij bent rechtvaardig, jij bent licht, jij bent de tempel van God. Zij zijn geen van die dingen.’ Dit beeld van niet samen met ongelovigen onder één juk staan, is een beeld van een rein dier dat samen met een onrein dier onder één juk staat. Dat mensen worden uitgebeeld in deze wetten over reine en onreine dieren, lijkt bevestigd te worden door wat Petrus op het dak in Joppe meemaakte, in Handelingen hoofdstuk 10. Daar liet God in een visioen een laken zakken, vol dieren, waaronder onreine dieren. Over Petrus staat er in Handelingen 10:11:

> En hij zag de hemel geopend en een voorwerp naar zich toe komen, dat leek op een groot linnen laken, dat aan de vier hoeken vastgebonden was en neergelaten werd op de aarde, waarin zich al de viervoetige dieren van de aarde bevonden, de wilde en de kruipende dieren en de vogels in de lucht.
>
> HANDELINGEN 10:11-12

Veel daarvan zouden onrein zijn.

> En er kwam een stem tot hem: Sta op, Petrus, slacht en eet! Maar Petrus zei: Beslist niet, Heere, want ik heb nooit iets gegeten wat onheilig of onrein is. En er kwam opnieuw, voor de tweede keer, een stem tot hem: Wat God gereinigd heeft, mag u niet voor onheilig houden! En dit gebeurde tot driemaal toe; en het voorwerp werd weer opgenomen in de hemel.
>
> HANDELINGEN 10:13-16

Later begreep Petrus wat dat betekende, toen hij naar het huis van Cornelius werd gestuurd. Toen besefte hij dat hij geen enkel mens onrein mocht noemen. Cornelius was namelijk een heiden. Hij begrijpt dat die onreine dieren in het visioen de heidenen voorstellen, die hij als Jood voor onrein hield, en dat God tegen Petrus had gezegd:

Maak daar geen bezwaar tegen. Noem niet onrein of onzuiver wat Ik rein heb gemaakt.

Zo wordt hem dus duidelijk gemaakt dat de onreine dieren in zijn visioen een voorstelling waren van onaanvaardbare mensen, in dat geval heidenen.

10

De geestelijke betekenis van dierkenmerken

Als we dus kijken naar de dingen die dieren rein of onrein maken, zouden we kunnen denken dat die kenmerken iets symbolisch hebben, iets waardoor bepaalde mensen als rein of onrein worden gekenmerkt. Ik moet eerlijk zeggen dat we daarbij een zekere mate van speculatie moeten toepassen, omdat het ons in de Bijbel nooit wordt uitgelegd. De dieren die rein waren, hadden gespleten hoeven en waren herkauwers: ze herkauwden hun voedsel. Een gekloofde hoef, dus een gespleten hoef, zou een kenmerkende manier van lopen opleveren. Een dier met gespleten hoeven zou

enigszins anders lopen. Tijdens het lopen zou het op een andere manier contact met de aarde hebben dan een dier met wat voor andere voet dan ook. Het had zijn eigen kenmerkende manier van lopen.

Als het dier herkauwt, zouden we kunnen opperen dat dit te maken heeft met iemand die in gedachten herkauwt, iemand die zelfs het Woord van God herkauwt. Dat is wat overpeinzen inhoudt. Het Woord van God overpeinzen is een vorm van geestelijk herkauwen. Die kenmerken zouden dus kunnen wijzen op iemand wiens gedachten gevoed worden door het herkauwen van het Woord van God. Iemand die anders wandelt, wiens contact met de wereld in zijn wandel en zijn leven enigszins anders is dan dat van anderen. Hoe dan ook, alle dieren die die kenmerken niet hadden, waren onreine dieren en mochten niet gegeten worden.

De dieren in de zee: alles wat vinnen en schubben had. Ook hier is het volkomen speculatief wat die kenmerken zouden kunnen voorstellen. Mogelijk wordt de geschubde buitenkant van een vis gezien als bescherming tegen de omgeving, als datgene wat verhindert dat de omgeving door de huid heen het dier binnendringt. Ik weet niet zeker of bij dieren zonder schubben het water door hun huid heen naar binnen zou dringen. Ik vermoed dat ze hun vocht wel via hun huid moeten opnemen. Ik weet niet echt zeker of schubben die functie hebben, maar het is mogelijk dat de schubben, net als de schubben van een reptiel, als bescherming tegen de buitenwereld worden beschouwd. Zoals bij Leviathan, wiens schubben zelfs niet door pijlen doorboord kunnen worden. Het is zijn beschermende bedekking.

Je zou een vis met schubben dus kunnen zien als beschermd tegen het binnendringen van zijn omgeving. De vis is omgeven door water en hij is nat, maar het water komt niet bij hem naar binnen. Ik herinner me dat een puriteinse schrijver ooit dit punt maakte: vissen leven in zout water, maar hun vlees is niet zout, omdat het zout uit hun omgeving niet door hun huid heen dringt. Christenen die in de wereld leven, moeten in de wereld kunnen leven zonder er als het ware van te zijn, zonder de invloed van de wereld bij zich te laten binnendringen. Ze moeten zijn als vissen die in een omgeving leven die niet werkelijk bij hen binnendringt en hun eigen karakter en hun eigen smaak beïnvloedt.

Wat de vinnen betreft, neem ik aan dat de vinnen van een vis worden gebruikt om te sturen, om richting te geven. De staart stuwt een vis vooruit, maar de vinnen geven hem richting, als een stuurmechanisme. Ze bepalen dus zelf hun richting, anders dan bijvoorbeeld een kwal of zoiets, die geen enkele mogelijkheid heeft om zelf te bepalen waar hij naartoe gaat. Die drijft alleen maar met het getij mee. De vis bepaalt zijn eigen weg met behulp van zijn vinnen. Daarom zou dit iets soortgelijks kunnen zijn als wat we bij de dieren bespreken. Het dier waarbij de omgeving niet binnendringt, leeft in een omgeving, maar die omgeving wordt buitengehouden door de geschubde buitenkant van zijn huid. Maar het bepaalt zijn eigen richting. Het laat niet zomaar de getijden bepalen waar het naartoe gaat. Zijn manier van lopen, zijn manier van zwemmen, is kenmerkend en wordt bepaald door zijn eigen keuzes, in plaats van door de getijden en de stromingen van de wereld of wat dan ook. Het is moeilijk te weten of die dingen dat voorstellen of niet, maar we zullen dat gewoon volledig op het terrein van de speculatie moeten laten.

11

Onreinheid door aanraking van dode dieren

In vers 24 staat:

> Door deze dieren verontreinigt u uzelf. Al wie hun kadavers aanraakt, is onrein tot de avond. En al wie een deel van hun kadaver draagt, moet zijn kleren wassen en is onrein tot de avond.
>
> LEVITICUS 11:24-25

Dit was de manier om van dit soort onreinheid af te komen: je kleren wassen en daarna tot de avond onrein zijn. Meer kwam er niet bij kijken als je een van deze dode dieren aanraakte. Uiteraard ook als je ervan at.

Er worden ook nog enkele andere kruipende dieren genoemd die onrein zijn. Vers 29 zegt:

> Van de kruipende dieren die zich over de aarde voortbewegen, zijn deze voor u onrein: de mol, de muis, elke soort pad, de gekko, de varaan, de hagedis, de skink en de kameleon. Onder al de kruipende dieren zijn die onrein voor u. Al wie ze aanraakt als ze dood zijn, is onrein tot de avond.
>
> LEVITICUS 11:29-31

Nu staat er:

> Verder is alles waarop iets van die dieren valt als ze dood zijn, onrein: elk houten voorwerp, of een kledingstuk, of een huid, of een zak — elk voorwerp waarmee werk verricht wordt. Het moet in water worden gelegd, en is onrein tot de avond. Dan zal het rein zijn.
>
> LEVITICUS 11:32

Bijvoorbeeld als een hagedis van je muur valt en ergens op terechtkomt in je huis, dan is die hagedis een onrein dier. Als een muis van een richel springt en op je bed valt of zoiets, als een van deze dieren ergens op valt, dan wordt dat ook onrein. Dat staat in vers 32:

Alles waar zo'n dood dier op valt, is onrein.

Ik denk dat als je een vlieg op de muur doodslaat en het dode beestje ergens op valt, het dat onrein maakt.

Er staat:

12

Onreine potten, ovens en kookgerei

> Verder is alles waarop iets van die dieren valt als ze dood zijn, onrein: elk houten voorwerp, of een kledingstuk, of een huid, of een zak — elk voorwerp waarmee werk verricht wordt. Het moet in water worden gelegd, en is onrein tot de avond. Dan zal het rein zijn. En elke aarden pot, waarin iets van deze dieren valt, en alles wat erin zit, is dan onrein. U moet hem stukbreken. Welk voedsel dan ook dat wordt gegeten, waarop water uit zo'n pot komt, is onrein; en elke drank die gedronken mag worden, in zo'n kruik, welke ook, is onrein.
>
> LEVITICUS 11:32-34

Een aardewerken vat zou, omdat het poreus is, vermoed ik, worden beschouwd als iets wat onmogelijk voldoende schoon te maken is nadat er iets onreins in terechtgekomen is. Vanuit Gods gezichtspunt zou dit te maken hebben met overwegingen op het gebied van hygiëne. Vanuit het gezichtspunt van de Israëlieten zouden ze geen enkele reden hebben om zo'n regel te bedenken. Ze zouden niet weten welke wetenschappelijke redenen er waren om voorzichtiger te zijn met een aardewerken vat dan met een ander soort voorwerp, omdat het aardewerken vat poreus is.

Vers 35 zegt:

> En alles waarop iets van hun kadaver valt, is onrein; de oven en de bakpan moeten stukgebroken worden. Ze zijn onrein, daarom moeten ze voor u onrein zijn.
>
> LEVITICUS 11:35

Een oven of kooktoestel was bij hen iets anders dan bij ons. [Vertalersnoot: Waar de HSV in Leviticus 11:35 ‘bakpan’ heeft, gebruikt de Engelse vertaling van de spreker ‘kooktoestel’.] Waarschijnlijk was het gewoon van leem gemaakt, iets van aarde,

gemaakt van blokken leem of iets dergelijks, waar ze een rooster op legden. Als het onrein werd, moesten ze het blijkbaar afbreken en helemaal opnieuw opbouwen.

13

Kadavers in water, zaaigoed en voedsel

> Een bron of put waarin water verzameld wordt, zal echter rein blijven. Maar wie hun kadaver aanraakt, is onrein.
>
> LEVITICUS 11:36

Dus als het kadaver van een onrein dier in, laten we zeggen, een rivier of een bron valt, of ergens waar er achter het kadaver steeds vers water bijkomt, betekent dat dat de onreinheid stroomafwaarts wordt weggespoeld. De hele waterbron wordt dan niet als onrein beschouwd. Al wil je natuurlijk het water stroomafwaarts van het kadaver niet drinken, want je zou Giardia kunnen oplopen. Maar vermoedelijk betekent dit dat wanneer er zoveel water is dat het de onreinheid wegspoelt, je het geheel niet blijvend als onrein hoeft te beschouwen. [Vertalersnoot: De Engelse vertaling die de spreker bij Leviticus 11:36 aanhaalt, spreekt van ‘veel water’. De HSV spreekt van water dat verzameld wordt.]

Vers 37:

> En wanneer iets van hun kadaver valt op welk zaaigoed dan ook dat gezaaid wordt, dan blijft dat rein. Maar als er water op het zaad gegoten wordt, en er valt iets van hun kadaver op, dan is dat voor u onrein.
>
> LEVITICUS 11:37-38

Dat wil zeggen, als het zaad nat geworden en ontkiemd is, dan is natuurlijk het beschermende omhulsel van het zaad opengebarsten en kan onreinheid de plant binnendringen. Maar als het zaad droog is en je een dode muis in je graanhoop vindt, hoef je niet al het graan weg te gooien. Je verwijdert alleen het graan dat de dode muis, het dode dier, raakte.

Vers 39 zegt:

> En wanneer een van de dieren die u tot voedsel dienen, doodgaat, is hij die zijn kadaver aanraakt, onrein tot de avond.
>
> LEVITICUS 11:39

Dat wil zeggen, een dier dat rein is maar vanzelf sterft, kan blijkbaar ziek zijn of iets dergelijks, en moet daarom als onrein worden beschouwd.

> Wie iets van zijn kadaver eet, moet zijn kleren wassen, en is onrein tot de avond, en wie zijn kadaver draagt, moet zijn kleren wassen, en is onrein tot de avond.
>
> LEVITICUS 11:40

14

Voedselwetten en Israëls heiliging

Vers 41:

> Verder moeten alle kruipende dieren die zich over de aarde voortbewegen, iets afschuwelijks zijn. Ze mogen niet gegeten worden. Alles wat zich op de buik voortbeweegt, en alles wat op vier poten gaat, tot alles wat vele poten heeft, van alle kruipende dieren die zich over de aarde voortbewegen, mag u niet eten, want ze zijn iets afschuwelijks. U mag uzelf niet tot een afschuw maken met al die kruipende dieren die zich zo voortbewegen, en u mag zich daarmee niet verontreinigen zodat u daardoor verontreinigd wordt, want Ik ben de HEERE, uw God. U moet zich heiligen en heilig zijn, want Ik ben heilig. U mag uzelf niet verontreinigen met al de kruipende dieren die zich over de aarde voortbewegen. Want Ik ben de HEERE, Die u uit het land Egypte heeft laten vertrekken, opdat Ik u tot een God ben. U moet heilig zijn, want Ik ben heilig. Dit is de wet met betrekking tot de dieren, de vogels en alle levende wezens die in het water krioelen, en alle wezens die zich op aarde voortbewegen, om onderscheid te maken tussen het onreine en het reine, en tussen de dieren die men eten en de dieren die men niet eten mag.
>
> LEVITICUS 11:41-47

Dus voor alles wat leeft, in alle categorieën — dingen die kruipen, dingen die zwemmen, dingen die vliegen, dingen die door het bos of buiten op het veld rondrennen — heeft God een maatstaf gegeven om te bepalen of je het mag eten of niet. Als iemand toch iets onreins at, bleef diegene blijkbaar tot de avond onrein. Het zou dus niet het einde van de wereld zijn. Het zou alleen betekenen dat diegene zich

niet hield aan de wetten over reinheid, terwijl dat wel de bedoeling was. God zegt: ‘Ik wil dat jullie heilig zijn. Ik wil dat jullie afgezonderd zijn. Ik wil dat jullie eten volgens het voedingspatroon dat Ik heb genoemd, want zo worden jullie dagelijks, in de gewone dingen van het leven, apart gezet van de overige mensen, die niet heilig zijn.’

15

Reinigingswetten na de geboorte

Hoofdstuk 12:

> De HEERE sprak tot Mozes: Spreek tot de Israëlieten en zeg: Wanneer een vrouw nageslacht voortbrengt en een jongetje heeft gebaard, dan is zij zeven dagen onrein. Zij is dan even onrein als tijdens de dagen van afzondering als zij ongesteld is. En op de achtste dag moet het vlees van zijn voorhuid besneden worden. Vervolgens moet zij drieëndertig dagen blijven in het bloed van haar reiniging. Niets wat heilig is, mag zij aanraken, en zij mag niet naar het heiligdom komen, totdat de dagen van haar reiniging voorbij zijn.
>
> LEVITICUS 12:1-4

Dat zou dus in totaal veertig dagen zijn, zeven plus drieëndertig.

Het duurt twee keer zo lang als ze een meisje krijgt.

> Maar als zij een meisje baart, dan is zij twee weken onrein zoals tijdens haar afzondering. Daarna moet zij zesenzestig dagen blijven in het bloed van haar reiniging.
>
> LEVITICUS 12:5

Dus in totaal tachtig dagen.

> Wanneer de dagen van haar reiniging voor een zoon of een dochter voorbij zijn, moet zij een lam van een jaar oud als brandoffer en een jonge duif of tortelduif als zondoffer bij de priester brengen, bij de ingang van de tent van ontmoeting. Die moet het voor het aangezicht van de HEERE aanbieden, en verzoening voor haar doen. Dan is zij rein van haar bloedvloeiing. Dit is de wet voor haar die een jongetje of meisje baart. Maar als haar vermogen niet toereikend is voor een lam, dan mag zij twee tortelduiven of twee jonge duiven nemen, één als brandoffer en één als zondoffer. Zo zal de priester verzoening voor haar doen en is zij rein.
>
> LEVITICUS 12:6-8

16

Onreinheid na een zoon of dochter

Hier wordt het baren van een kind bijna behandeld alsof het iets slechts is. Ze moet voor zichzelf verzoening doen omdat ze een kind heeft gekregen. Een kind krijgen maakt haar onrein. Dat is waarschijnlijk om symbolische redenen, omdat mensen zondaars zijn. Hoewel de Bijbel aangeeft dat kinderen krijgen iets goeds is, dat het voor mensen een zegen is om kinderen te krijgen, betekent een kind ter wereld brengen toch dat je weer een zondaar ter wereld brengt. Het voegt iets toe aan het totale aantal zonden dat in de wereld gepleegd zal worden. Natuurlijk, als het kind rechtvaardig blijkt te zijn, kan het ook iets toevoegen aan het totale aantal rechtvaardige daden dat in de wereld wordt gedaan. Niettemin staat vast dat het een zondaar zal zijn. Er is geen garantie dat het kind rechtvaardig zal zijn, maar er is wel een garantie dat het zal zondigen. Daarom herinnert deze toestand van onreinheid aan het ter wereld brengen van weer een zondaar. Daarom moeten er offers worden gebracht om die onreinheid tegen te gaan.

Het is niet duidelijk waarom een jongen en een meisje niet op dezelfde manier worden behandeld wat betreft de tijd dat de moeder onrein is. Wat de lichamelijke toestand van de moeder betreft, zou er beslist geen verschil zijn. Een vrouw bloedt inderdaad een aantal weken nadat ze een kind heeft gekregen. Hier lijkt de veronderstelling te zijn dat de gemiddelde vrouw na veertig dagen waarschijnlijk niet meer zou bloeden. Als ze nog steeds bloedde, zou ze onrein moeten blijven totdat het ophield. Sommige vrouwen hebben aandoeningen waarbij het bloeden maar niet ophoudt, zoals de vrouw die twaalf jaar lang aan bloedvloeiing leed en die werd genezen door de zoom van Jezus' kleed aan te raken. Zij was die hele tijd onrein geweest.

Maar bij de gemiddelde vrouw zal het bloeden binnen een paar weken na de geboorte van een kind stoppen. Het herstel van de baarmoeder en de placenta enzovoort neemt enige tijd in beslag. Maar als veertig dagen voor de gemiddelde vrouw lang genoeg is om te stoppen met bloeden na de geboorte van een jongen, dan zou dat ook lang genoeg zijn na de geboorte van een meisje. Want een meisje is niet zwaarder voor het lichaam van de vrouw die het kind baart dan een jongen. De onreinheid is dus meer dan alleen een praktische kwestie van wachten tot ze niet meer bloedt. Het is meer dan dat. Er zit symboliek in, zoals in al deze rituelen.

Het jongetje moet op de achtste dag besneden worden. Daarom worden de veertig dagen verdeeld in zeven dagen plus drieëndertig. Ze is zeven dagen onrein, en daarna kan ze rein genoeg zijn om het noodzakelijke ritueel van de besnijdenis te gaan uitvoeren. Daarna keert ze nog eens drieëndertig dagen terug tot het bloed van haar onreinheid, of tot de toestand van onreinheid vanwege haar aanhoudende bloeden. Vermoedelijk zal het bloeden tegen die tijd voorbij zijn. Maar bij een meisje zijn het veertien dagen en daarna zesenzestig. Voor zover ik weet, wordt er na die veertien dagen niets bijzonders gedaan. Het meisje wordt niet besneden, en er is geen bijzonder verschil tussen de eerste veertien dagen en de laatste zesenzestig. Het duurt gewoon twee keer zo lang. Bijbelcommentatoren hebben eigenlijk niet zo heel veel creatieve suggesties waarom het meisje de moeder langer onrein maakte. Ze suggereren alleen dat het misschien komt doordat het meisje zelf moeder zal worden en meer baby's ter wereld zal brengen, meer mensen die de wereld verontreinigen. Daarom wordt dat tot

uitdrukking gebracht in het feit dat een meisje waarschijnlijk zal opgroeien en meer baby's zal krijgen. Die extra periode van verontreiniging na haar geboorte verwijst naar de zondaars die zij ooit ter wereld zal brengen.

17

Reinigingsoffers en het offer van Maria

Normaal gesproken zou de vrouw aan het einde van de periode van verontreiniging, of dat nu veertig dagen of tachtig dagen was, een lam als brandoffer naar de tempel of tabernakel brengen, en daarnaast een jonge duif of een tortelduif als zondoffer. Daar zou de priester deze dingen offeren voor haar verzoening. Maar er wordt wel een bijzondere voorziening getroffen voor de armen. Als de armen geen lam kunnen betalen, mogen ze twee vogels brengen. De ene zou, net als in het eerste geval, een zondoffer zijn. De andere zou een brandoffer zijn. In plaats van een lam en een vogel heb je dus twee vogels. Dat is een stuk goedkoper. Een vogel is een stuk goedkoper dan een lam.

Dit is de wet waarnaar in Lukas hoofdstuk 2 wordt verwezen, waar wordt verteld wat Maria deed. Natuurlijk onderwierp Jezus Zijn moeder bij Zijn geboorte aan dit ritueel van onreinheid, net als ieder ander kind. Hoewel Jezus baren in feite betekende dat ze iemand baarde die rein was in plaats van onrein, en geen zondaar ter wereld bracht, leidde het toch tot dezelfde toestand van bloeden en dergelijke. Dat zou een vrouw tijdelijk onrein maken. Aan het einde van die tijd zou Maria het voorgeschreven offer brengen om haar ceremoniële onreinheid te beëindigen.

Je leest erover in Lukas 2:22 en verder. Er staat:

> En toen de dagen van haar reiniging volgens de wet van Mozes vervuld waren, brachten zij Hem naar Jeruzalem om Hem de Heere voor te stellen
>
> LUKAS 2:22

Dat betekent de veertig dagen.

Jezus werd bij deze gelegenheid om twee redenen aangeboden. Hij werd aangeboden omdat Hij de Eerstgeborene was. Alle eerstgeborenen moesten aan de Heere worden aangeboden. Daarnaast moest zij ook die andere offers brengen voor haar eigen reiniging. Dat gebeurde op hetzelfde moment. In vers 24 staat:

> en om een offer te brengen volgens wat gezegd is in de wet van de Heere, een paar tortelduiven of twee jonge duiven.
>
> LUKAS 2:24

Dit laat natuurlijk zien dat ze geen lam en een vogel bracht. Ze bracht twee vogels en maakte zo gebruik van de bijzondere voorziening die in Israël voor de armen was getroffen, voor zulke gevallen van armoede.

18

Voortplanting en de gevolgen van de zondeval

Een mens ter wereld brengen werd dus als verontreinigend beschouwd. Dat gold natuurlijk ook voor bloeden. Zoals we in hoofdstuk 15 zullen zien, was bloedverlies bij een vrouw een van de toestanden die onrein zouden zijn. Iedere vrouw die een kind baart, heeft bloedverlies. In Leviticus 15 wordt ook verwezen naar het gebruikelijke bloeden van een vrouw, wat haar maandelijkse menstruatie zou zijn. Maar er zijn bijzondere omstandigheden waarin het bloeden niet het gebruikelijke maandelijkse bloeden is, en die worden daarom hier behandeld.

De Bijbel spreekt op deze plaatsen inderdaad over wat we intieme zaken zouden kunnen noemen. Als het gaat over een man met een zaadlozing, of een vrouw met bloedverlies, gaat het kennelijk over een storing, zouden we misschien kunnen zeggen, in het voortplantingsstelsel. Misschien wordt hier gesuggereerd dat door de zonde de hele menselijke voortplanting verstoord is. Dat wil zeggen: we brengen zondaars ter wereld in plaats van mensen die geen zondaars zijn. Als Adam en Eva niet hadden gezondigd, zouden hun kinderen onschuldig en rein zijn geweest, zoals zijzelf waren. Maar nadat ze hadden gezondigd, was wat ze ter wereld brachten gebrekkig. Wat ze ter wereld brachten, was een zondaar zoals zijzelf.

In zekere zin was het hele proces van menselijke voortplanting beschadigd en onrein gemaakt. Niet dat er iets zondigs is aan voortplanting, maar wel dat die verontreiniging in de wereld brengt. Het eten van onrein voedsel zou kunnen wijzen op invloeden die van buitenaf bij je binnenkomen, geestelijke invloeden die het hart binnenkomen, niet wat de maag binnengaat. Dus het bloedverlies, de zaadlozing, het bloeden na de bevalling — al die dingen hebben te maken met de voortplantingsorganen en het voortplantingsstelsel. De gevallen die worden genoemd, zijn gevallen waarin er iets niet helemaal in orde is.

Zelfs het bloeden van een vrouw na de bevalling is, hoewel het normaal is, waarschijnlijk niet helemaal zoals het hoort. Als de zondeval er niet was geweest, zou ze niet dezelfde complicaties bij de bevalling hebben gehad. Waarschijnlijk zou er daarna niet zo'n periode van bloeden zijn. We weten niet hoe het zou zijn geweest, want vóór de zondeval heeft geen mens ooit een kind gebaard. Maar we weten wel dat ze als gevolg van de zondeval meer pijn en meer moeite bij de bevalling zou hebben. We zouden dus kunnen aannemen dat er zonder de zondeval geen sprake zou zijn van dit bloeden, deze onreinheid enzovoort, die met het baren van kinderen gepaard gaan.

De zondigheid van de mensheid, in zekere zin al vanaf de geboorte — dat elke baby een nieuwe zondaar in de wereld is — wordt blijkbaar in herinnering gebracht door deze onreine toestanden die met de voortplanting samenhangen.

Natuurlijk komen we dan bij de melaatse. We zullen afzonderlijk op de melaatse terugkomen. Het is een heel uitvoerige behandeling, en ik denk dat die haar eigen geestelijk belangwekkende aspecten heeft. Als we eenmaal door de hele omhaal van de diagnose en de offers enzovoort heen zijn, zijn er dingen aan melaatsheid die volgens mij een geestelijk type vormen dat het overwegen waard is.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Markus 7:15
- Markus 7:18-19
- 1 Timotheüs 4:1-5

- Leviticus 11:1-2
- Leviticus 11:3
- Leviticus 11:4-6
- Leviticus 11:8
- Leviticus 11:9
- Leviticus 11:20-22
- Exodus 6:11
- Deuteronomium 22:10
- 2 Korinthe 6:14-16
- Handelingen 10:11-12
- Handelingen 10:13-16
- Leviticus 11:24-25
- Leviticus 11:29-31
- Leviticus 11:32
- Leviticus 11:32-34
- Leviticus 11:35
- Leviticus 11:36
- Leviticus 11:37-38
- Leviticus 11:39
- Leviticus 11:40
- Leviticus 11:41-47
- Leviticus 12:1-4
- Leviticus 12:5
- Leviticus 12:6-8
- Lukas 2:22
- Lukas 2:24

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.